

de intussen gepensioneerde oud-kolonialen te helpen bij de persoonlijke verwerking van hun jeugdtrauma en hen niet nodeloos op te zadelen met een schuldcomplex of onverteerde rancunes, omdat zij gedaan hebben wat ze moesten doen: hard werken binnen het destijds zo geroemde koloniale systeem. Zo mogelijk nog flagranter is het gebrek aan

zichzelf ervan te overtuigen dat de volledige buitenwereld het verkeerd begrepen heeft: 'De kolonisatie was een glorieus tijd waar we maar beter allen samen trots op zouden zijn.' In dialoog gaan met de politieke, academische en journalistieke wereld die de afgelopen veertig jaar min of meer actief bezig is geweest met het onafhankelijke Congo, dat is tot nu toe

Als *Vive l'Afrique* iets bewijst, dan is het wel dat zelfs jonge theatermakers geen afscheid willen of kunnen nemen van 'Belgisch Afrika', maar geen volledige greep krijgen op die complexe Belgisch-Congolese relatie.

Ongetwijfeld heeft dat te maken met het nooit uitgeklaarde verleden. We kunnen en durven 'de Congolezen' nog altijd niet recht in

Vive l'Afrique IVAN VRAMBOUT / ACTION MALAISE FOTO JEF BYTTEBIER

analyse van het dekolonisatieproces en van de wijze waarop de bijna honderdduizend Belgen in 1960 die ommekeer ter plaatse beleefd hebben. De 'schande van de kolonie' als cliché, gemakshalve vermengd met de min of meer gekende Leopoldistische verhalen, heeft decennialang het publieke discours overheerst. Oud-kolonialen mengden zich vooral daarom niet in de publieke discussies over de kolonie en haar einde: zij waren geschandvlekt en voelden zich vanuit alle politieke hoeken bedreigd. Alleen in hun eigen kleine kringen herhaalden en herhalen zij bij elke koffietafel of clubdiner de eigen kleine waarheid, als om

nauwelijks of niet gebeurd. Tenzij dan heel informeel, bijvoorbeeld binnen het besloten kader van de administratie Ontwikkelings-samenwerking, waar enkele tientallen oud-kolonialen jarenlang een onderkomen hebben gevonden, of binnen de diplomatieke wereld, waar ook enkelen het aandurfden om hun koloniale verleden niét te verzwijgen.

Zo is het verhaal van de dekolonisatie een bij uitstek onafgewerkt verhaal. Dat voel je in Congo, en heel af en toe nog wel eens in het Belgische politieke en academische milieu. En nu dus, eindelijk, ook eens in het theatermilieu.

de ogen kijken, omdat we nog altijd niet weten wie aan wie iets schuldig is.

Het politieke proces

De Lumumbacommissie in de Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers heeft de politieke wereld, en zo de Belgische publieke opinie, een collectief schuldgevoel over ons Congolese verleden willen aanpraten. De moord op de eerste premier van het onafhankelijke Congo, Patrice Lumumba, op 17 januari 1961, had door een gepast Belgisch ingrijpen belet kunnen worden, concludeerde de commissie in januari 2002. Zodus is België tot van-